

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Університетська освіта: історія та сучасність

Загальна інформація

Компонент освітньо-професійної програми	вибірковий
Кількість кредитів ECTS	3
Мова навчання	Українська

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Університетська освіта: історія та сучасність» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо основних історичних етапів та провідних засад розвитку університетської освіти, зокрема у контексті сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті, а також у формуванні здатності до використання відповідних знань у практичній діяльності.

Передумови вивчення дисципліни

Для результативного опанування знаннями, вміннями, навичками при вивченні даної дисципліни студент повинен мати базові знання з таких навчальних дисциплін: «Актуальні проблеми педагогіки», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Інноваційні освітні технології».

Зміст дисципліни

Змістовий модуль 1. Історико-педагогічні засади розвитку університетської освіти

Тема 1. Історичні передумови виникнення та розвитку вищої освіти у Європі. Понятійно-категоріальний апарат університетської освіти. Виникнення та розвиток вищої освіти у стародавньому світі. Освітня діяльність давньогрецького філософа Протагора. Сократичний метод навчання студентів. Діяльність Академії Платона. Діяльність школи Арістотеля.

Тема 2. Університетська освіта у Західній Європі в період Середньовіччя. Створення та особливості діяльності перших університетів Західної Європи. Життя студентів середньовічних університетів. Джерела вивчення історії середньовічної освіти.

Тема 3. Особливості розвитку університетської освіти у США та Західній Європі у XIX – XX ст. Розвиток вищої освіти у США та Західній Європі як відповідь на актуальні суспільні запити. Університет як центр наукових досліджень. Наукові концепції та моделі організації освітнього процесу в університеті.

Тема 4. Вища освіта в Україні: основні етапи розвитку. Братські школи як основа вищої освіти в Україні. Створення та особливості діяльності Острозької школи. Створення та особливості діяльності Києво-Могилянської академії. Організація освітнього процесу в Києво-Могилянській академії. Чернігівський колегіум – культурно-освітній осередок XVIII ст. Організація освітнього процесу в Чернігівському колегіумі (XVIII ст.). Життя учнів Чернігівського колегіуму (XVIII ст.). Діяльність Чернігівського педагогічного (учительського) інституту (XX ст.). Створення та особливості діяльності Харківського університету (XIX ст.). Створення та особливості діяльності Київського університету (XIX ст.). Створення та особливості діяльності Одеського університету (XIX ст.). Створення та особливості діяльності університетів Західної України: Львівського та Чернівецького (XVIII – XIX ст.). Провідні тенденції розвитку вищої освіти в Україні за радянських.

Тема 5. Історія Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Передумови створення та діяльність Чернігівського колегіуму як важливого культурного центру Лівобережної України в XVIII ст. Діяльність Чернігівського педагогічного (учительського) інституту (XX ст.). Особливості розвитку та сучасна діяльність Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції та перспективи розвитку університетської освіти в Україні та світі

Тема 6. Університетська освіта у контексті Болонського процесу. Передумови створення Європейського простору вищої освіти. Зміст Болонської декларації (1999 р.). Сутність, мета та принципи Болонського процесу. Основні тенденції його розвитку. Впровадження Болонського процесу у ЗВО України: проблеми та перспективи. Значення освіти та освітнього співробітництва для розвитку європейських країн. Запровадження двоступеневої системи освіти: реалії та перспективи вдосконалення. Використання уніфікованої системи кредитів: реалії та перспективи вдосконалення. Використання уніфікованого додатка до диплома: його структура і значення. Європейські стандарти якості освіти. Практика акредитації та контролю якості освіти. Розширення академічної мобільності студентів, викладачів, науковців. Запровадження нових

підходів у підготовці бакалаврів, магістрів і докторів філософії (аспірантів).
Забезпечення автономності закладів вищої освіти та забезпечення привабливості вітчизняної освіти: досягнення та перспективи.

Тема 7. Актуальні проблеми сучасної вищої освіти в Україні.
Термінологічна система сучасної вищої освіти. Концептуальні підходи до організації вищої освіти. Академічна мобільність українських студентів.

Тема 8. Провідні тенденції розвитку вищої освіти в Україні: сучасні виклики та перспективи.
Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. Індивідуалізація навчання. Індивідуальна освітня траєкторія. Навчання упродовж життя. Людиномірна, людиноцентрована освіта. Мета, завдання та основні функції вищої освіти України на сучасному етапі розвитку суспільства. Зміст вищої освіти України: трансформація та перспективи. Критерії рейтингування закладів вищої освіти (ЗВО) в Україні та світі. Вектори розвитку сучасної вищої школи в Україні: курс на європейський простір вищої освіти чи осучаснення системи вищої освіти на основі вітчизняних здобутків. Кращі світові практики розвитку вищої освіти.

Тема 9. Формальна, неформальна та інформальна освіта: сутність, основні переваги та недоліки.
Сутність, суб'єкти та ознаки формальної освіти. Сутність, суб'єкти, ознаки та специфіка вітчизняної неформальної освіти. Сутність та ознаки інформальної освіти. Концепція та напрямки освіти дорослих. «Навчання упродовж життя» у контексті неформальної та інформальної освіти: вектори та реалізація ідеї. Дистанційна освіта: сутність, недоліки, переваги та перспективи розвитку.

Тема 10. Аналіз сучасного стану вищої освіти в Україні.
Особливості функціонування вищої освіти України: сучасний стан та перспективи. SWOT-аналіз та PEST-аналіз як ефективні методи оцінювання якісних та кількісних характеристик сучасного стану вищої освіти України.

Форми та методи навчання

У процесі проведення навчальних занять (лекційних і практичних) передбачено застосовувати такі методи:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемний;
- проблемно-пошуковий;
- дослідницький;
- інтерактивні методи навчання.

Контроль навчальних досягнень

Форми та методи оцінювання:

Поточний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування; індивідуальні завдання; комп'ютерне тестування; студентські презентації виконаних завдань.

Підсумковий контроль: залік. Форма проведення заліку – комбінована.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

а) робота на практичному занятті

Усна відповідь на практичному занятті	до 4 балів
Активність (доповнення, запитання)	1 – 2 бали
Доповідь	до 6 балів

б) самостійна робота	до 23 балів
-----------------------------	-------------

в) робота на лекційному занятті	до 2 балів
--	------------

г) контрольна робота за змістовими модулями 1–2	до 15 балів
--	-------------

Робота на практичному занятті оцінюється за такими критеріями:

- 6 балів – студент активний на занятті (відповідає, доповнює), у повному обсязі опрацював програмовий матеріал, має глибокі та міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки;

- 5 балів – студент активний на занятті (відповідає, доповнює), у достатньому обсязі опрацював програмовий матеріал, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки;

- 4 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, може узагальнювати та застосовувати набуті знання, відповідь містить незначні неточності;

- 3 бали – студент може відтворити основні положення програмового матеріалу, його відповідь неповна;

- 1 – 2 бали – відповідь неповна, містить багато неточностей, головний зміст питання не розкрито, студент має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті.

Основними критеріями, що характеризують рівень сформованості компетентностей здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Університетська освіта: історія та сучасність», є:

- правильність і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

- якість і характер знань навчального матеріалу;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти тощо) у % від кількості балів, виділених на завдання за критеріями:

Високий рівень (90 – 100% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано повністю і вчасно.

Достатній рівень (70 – 90% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі недоліки (неточність висновків, оформлення тощо).

Середній рівень (50-70% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано, але містить суттєві помилки.

Низький рівень (10-50% від максимальної кількості балів за завдання) – завдання виконано частково, містить суттєві помилки.

Підсумкове оцінювання результатів передбачено у 100-бальній шкалі.

Орієнтовний розподіл балів за видами робіт:

14% – лекційні заняття;

48% – практичні роботи;

23 % – самостійна робота (індивідуальні завдання);

15% – підсумковий контроль.

Розподіл балів за темами

	Поточне тестування та самостійна робота										Самостійна робота	Сума
	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
Тема	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	23	100
Бали	2	2	2	12	2	14	2	14	6	6		
	Контрольна робота за змістовими модулями 1–2 – 15 балів											

Розподіл балів за формами контролю

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційних заняттях	7	2	до 14
Виконання самостійної роботи	1	23	до 23
Робота на практичних заняттях	8	6	до 48
Підсумковий тест	1	15	до 15
Усього:			до 100

Політика курсу

Учасники освітнього процесу керуються нормативними документами та відповідними Положеннями, затвердженими в НУЧК: «Положенням про

організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (2020 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1trqn0NG5179caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view>).

При вивченні дисципліни, виконанні практичних занять та проведенні форм контролю студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності, зокрема керуватися нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (2019 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>).

Граничний термін проходження всіх видів поточного контролю визначається відповідно до графіку освітнього процесу.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.

Відпрацювання пропущених занять та перескладання всіх форм контролю може відбуватися за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Відвідування аудиторних занять є бажаним. Теми пропущених занять студент опрацьовує самостійно.

Матеріально-технічне забезпечення

Комп'ютер/ноутбук/планшет/ смартфон з доступом до мережі Інтернет.

Інформаційні ресурси

1. Болонський процес в Україні 2005-2020: досягнення, виклики та перспективи. Київ, 2020. URL : https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/BolognaStudy_Ukraine2005_2020_NEO_ukr.pdf
2. Боровик А.М., Боровик М.А. Історія Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка у біографіях його керівників : монографія. Київ : СПД Чалчинська Н.В. 2016. 416 с.
3. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артьомов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/9983>
4. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артьомов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/9983>
5. Історія університетської освіти : виникнення, становлення, розвиток : збірн. наук. праць молодих дослідн. / за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. 308 с.
6. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Кахерська Тетяна Володимирівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	викладач кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум імені Т.Г. Шевченка»
Комунікація	Кафедра: педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін E-mail: tetiana56235@gmail.com Телефон: +38-068-092-94-20
Посилання на дисципліну в системах дистанційного навчання	https://moodle.chnpu.edu.ua/course/view.php?id=2191 Zoom: https://us04web.zoom.us/j/3124263902?pwd=MDBkZmp4QzJ6cVRqaUZVSWFsMWhLdz09 (Пароль – 365048)
Консультації	вівторок 15.00 –16.00 (114 кабінет)